

Rendelkezés a személyi jövedelemadó 1+1%-áról

Mire figyeljünk a 2014. évi rendelkezések beküldésekor

Cikkem célja, hogy a 2013. évi rendelkező nyilatkozatok feldolgozása során szerzett tapasztalatok ismeretében felhívjam a figyelmet a rendelkező nyilatkozatok pontos, a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény (a továbbiakban: Szftv.) szerinti kitöltésére és szabályos megküldésére. Szeretném elérni, hogy 2014-ben a hibásan kitöltött, valamint nem az Szftv. által megengedett módon beérkező rendelkező nyilatkozatok száma csökkenjen, hiszen ha a rendelkező nyilatkozatok érvénytelenek, az szja 1+1%-os felajánlást a kedvezményezett nem kapja meg.

A 2013. rendelkező évben 3.400 ezer nyilatkozat érkezett az állami adóhatósághoz (a továbbiakban: adóhatóság), melyből 174 ezer nyilatkozat – a beérkezettek több mint 5%-a – volt az Szftv. alapján valamilyen okból hibás. A feldolgozás tapasztalatainak kiértékelése igen hasznos információkkal szolgált a különböző hibákról, azok előfordulásáról, illetve gyakoriságáról, melyek nem csak statisztikai információként szolgálhatnak, hanem egyben felhívhatják a figyelmet a hasonló hibák megelőzésére is.

Előforduló hibák

Az alábbiakban felsorolás jelleggel bemutatom, hogy mely hibák miatt váltak érvénytelenné a 2013. évi rendelkező nyilatkozatok.

- A leggyakrabban előforduló hiba volt, hogy az adózók nem fizették meg határidőre a személyi jövedelemadót és átvezetési kérelmet sem nyújtottak be. A rendelkezés alapfeltétele, hogy a magánszemélynek az adót határidőig meg kell fizetnie. Megfizetettnek minősül az adó abban az esetben is, ha a magánszemély az adó/adótartozás megfizetéséről átvezetés útján – más adónémén fennálló túlfizetés átvezetésével-határidőben (a bevallás benyújtására nyitva álló határidőig) rendelkezik.
- Fontos hangsúlyozni, hogy abban az esetben is meg nem fizetettnek minősül az adó, ha a magánszemélynek az esedékesség előtt benyújtott kérelem alapján legfeljebb 12 havi részletfizetést vagy halasztást engedélyezett az adóhatóság, de az engedélyező határozat feltételeit a magánszemély nem teljesítette, illetve, ha a magánszemély a bevallásában, vagy az egyszerűsített bevallásában a személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség legfeljebb 6 hónapon keresztül egyenlő részletekben történő pótlékmentes megfizetéséről nyilatkozott, de a részletfizetést nem teljesítette.
- A hiba előfordulás gyakorisága szerint a második leggyakrabban előforduló hiba volt, hogy a rendelkező magánszemélyek a rendelkező nyilatkozatot késve nyújtották be. Az Szftv. szerint a rendelkező nyilatkozatot május 20-ig kell megküldeni az adóhatóságnak, mely határidő elmulasztása jogvesztő. Ugyanakkor meg kell említeni, sajnálatos módon a munkáltatók részéről is előfordult, hogy a munkáltatói adómegegállapítást választó magánszemélyek borítékait és a kísértőjegyzéket a munkáltatók késedelmesen küldték meg az adóhatóságnak.
- Számos esetben előfordult, hogy a nyilatkozaton a civil kedvezményezett adószáma, vagy a kedvezményezett technikai száma hiányos, pontatlan volt, illetve a technikai szám hiányában a nyilatkozaton feltüntetett elnevezés alapján az egyházi kedvezményezettet nem tudtuk beazonosítani, vagy a magánszemély olyan szervezetet jelölt meg kedvezményezettként, amely az Szftv. alapján nem lehet kedvezményezett (pld. pártot), illetve a rendelkező nyilatkozaton feltüntetett civil kedvezményezettet az adóhatóság jogerősen kizárta az szja 1%-os felajánlásokból történő részesedésből.
- Szintén érvénytelen lett a nyilatkozat, ha mind a kettő rendelkező nyilatkozaton ugyanazon kedvezményezett-

ti csoportba tartozó adószámot tüntetett fel a magánszemély (pld. mind a két nyilatkozatában két különböző alapítványt, vagy két különböző technikai számot jelölt meg). Kedvezményezettet két csoportból lehet választani, de csoportonként csak egyet-egyét.

- Az Szftv. szerint az adóazonosító jel nélküli, vagy a le nem zárt borítékban érkezett rendelkezés érvénytelen. A rendelkező nyilatkozatot tartalmazó borítékon minden esetben fel kell tüntetni a magánszemély adóazonosító jelét és a borítékot le kell zárni. Amennyiben a magánszemély a munkáltatója útján kíván rendelkezni, abban az esetben a munkáltatónak átadott – a rendelkező nyilatkozatot tartalmazó – borítékon fel kell tüntetnie adóazonosító jelét, majd a boríték lezárását követően a lezárt borítékot annak ragasztási felületére átnyúlóan alá is kell írnia.
- Abban az esetben is érvénytelen lett a nyilatkozat, ha a magánszemélynek nem volt bevallása, ugyanis bevallás hiányában nem volt megállapítható az szia 1+1%-os rendelkezés alapja.

2014. évben Kik és mekkora összegről rendelkezhetnek

Az Szftv. alapján a személyi jövedelemadó meghatározott részéről azon magánszemélyek, továbbá egyéni vállalkozók és az őstermelők is jogosultak rendelkezni, akik 2013-ban összevont adóalapba tartozó jövedelmet szereztek és adókötelezettségüket:

- személyi jövedelemadó-bevallás,
- adónyilatkozat,
- egyszerűsített bevallás vagy
- munkáltatói adómegállapítás útján teljesítik.

A rendelkezés alapján az összevont adóalap adójának a kedvezmények, továbbá az önkéntes kölcsönös pénztári nyilatkozat, és a nyugdíj-előtakarékossági (NYESZ-R) nyilatkozat szerinti átutalások levonása után fennmaradt részét kell tekinteni, feltéve, hogy a magánszemély a bevallás benyújtására nyitva álló határidőig az adót megfizette.

Magánszemély esetében 2014. május 20-áig, egyéni vállalkozó és az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett adószámmal rendelkező magánszemély esetében 2014. február 25-éig, illetve, amennyiben a bevallás adóhatósági javítása miatt a magánszemélyt további befizetendő személyi jövedelemadó terheli, akkor az adóhatóság értesí-

tésének kézhezvételétől számított 30 napon belül kell az adót megfizetni.

Megfizetettnek minősül továbbá az adó abban az esetben is, ha:

- a magánszemély az adó/adótartozás megfizetéséről átvezetés útján a bevallás benyújtására nyitva álló határidőig rendelkezik, és az adó/adótartozás kiegyenlítésére az átvezetés forrásául megjelölt összeg az átvezetés időpontjában fedezetet nyújt,
- vállalkozási tevékenységet nem folytató, általános forgalmi adó fizetésére nem kötelezett magánszemély a személyi jövedelemadó bevallásában a 150.000 Ft-ot meg nem haladó adófizetési kötelezettségével kapcsolatban tett nyilatkozata alapján legfeljebb 6 hónapon keresztül havonta egyenlő részletekben az adót megfizette,
- a magánszemély az esedékességet megelőzően benyújtott kérelmére az adóhatóság legfeljebb 12 havi részletfizetést vagy fizetési halasztást engedélyezett, és a magánszemély az engedélyező határozatban foglalt feltételeknek maradéktalanul eleget téve az adót és az esetlegesen felszámított késedelmi pótlékot hiánytalanul megfizette.

Az elkülönülten adózó jövedelmek (pld. ingatlan értékesítéséből, árfolyamnyereségből származó jövedelem, kamatjövedelem stb.) nem tartoznak az összevont adóalapba, ezért az elkülönülten adózó jövedelem nem képezi az rendelkezés alapját.

Kedvezményezettek

A rendelkezés során a magánszemély külön-külön nyilatkozatban rendelkezhet befizetett személyi jövedelemadójának 1%-áról az Szftv. 4. §-ban, további 1%-áról pedig a 4/A. §-ban meghatározottak közül kiválasztott egy-egy kedvezményezett javára. Az Szftv. a kedvezményezettek két csoportját különbözteti meg, így kedvezményezettet két csoportból lehet választani, de csoportonként csak egyet-egyét. Az egyik csoportba a civil kedvezményezettek, míg a másik csoportba a technikai számmal rendelkező bevett egyházi kedvezményezettek, valamint a költségvetési törvényben meghatározott kiemelt előirányzat tartoznak. A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény értelmében az Országgyűlés által elismert egyház bevett egyház.

Civil kedvezményezettek:

- az egyesületek (kivéve a pártokat, biztosító egyesületeket, munkaadói és munkavállalói érdekvépmiseleti szervezeteket),
- az alapítványok,
- a közhasznú alapítványok, közhasznú egyesületek és közalapítványok,
- a Magyar Tudományos Akadémia,
- az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA),
- az országos közgyűjtemények,
- a Magyar Állami Operaház,
- a Magyar Országos Levéltár,
- az Országos Széchényi Könyvtár,
- a Magyar Nemzeti Filmarchívum,
- a Neumann János Multimédia Központ és Digitális Könyvtár,
- az országos szakmúzeumok,
- az a könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális, illetve alkotó- vagy előadó-művészeti tevékenységet folytató szervezet, amely a rendelkező nyilatkozat évének első napja előtti három év valamelyikében a helyi önkormányzattól, az országos, illetve a helyi kisebbségi önkormányzattól vagy a központi költségvetéstől egyedi támogatásban részesült,
- a felsőoktatási intézmények,
- a Nemzeti Együttműködési Alap,
- a Magyar Művészeti Akadémia,
- az Összefogás az Államadósság Ellen Alap.

A rendelkező nyilatkozaton a civil kedvezményezett adószámát kell feltüntetni és csak egy adószám adható meg.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) honlapján (www.nav.gov.hu) megtalálható többek között

- azon civil kedvezményezettek listája, amelyek a 2013. rendelkező évben részesültek a személyi jövedelemadó 1%-ából, továbbá
- azon civil kedvezményezettek adatai, akiket az adóhatóság határozattal jogerősen kizárt a 2014. rendelkező évi felajánlásokból történő részeseedségből, mert pld. a kedvezményezett hibás, vagy valótlan adatokat közölt, vagy nem tett eleget elszámolási kötelezettségének.

A fentiek alapján a magánszemélyek a rendelkező nyilatkozat kitöltésekor a NAV honlapján ellenőrizhetik, hogy a megjelölni kívánt civil kedvezményezett nem kizárt kedvezményezett-e mert – mint azt már az előzőekben a hibák felsorolásakor is írtam – a kizárt kedvezményezettre vonatkozó szja 1%-os rendelkezés érvénytelen lesz és a civil kedvezményezett a felajánlott összeget nem fogja megkapni.

Technikai számmal rendelkező kedvezményezettek:

- a bevett egyházak, továbbá
- a költségvetési törvényben kiemelt előirányzatként meghatározott cél.

A rendelkező nyilatkozaton a bevett egyház vagy a költségvetési előirányzat technikai számát kell feltüntetni és csak egy technikai szám jelölhető meg, de a nyilatkozaton feltüntethető a kedvezményezett elnevezése is. A 2014. évi technikai számok szintén megtalálhatóak a NAV internetes honlapján.

A rendelkező nyilatkozat megtételének szabályai 2014. évben

Az Szftv. 5. § (1) bekezdése értelmében a magánszemély a rendelkező nyilatkozatot – függetlenül a személyi jövedelemadó bevallásának, megállapításának módjától – 2014. május 20-áig juttathatja el az állami adóhatósághoz. E határidő elmulasztása jogvesztő, igazolási kérelemnek helye nincs.

A rendelkező nyilatkozaton, illetve elektronikus úrlapon fel kell tüntetni a kedvezményezett adószámát, illetve a technikai számát.

Önadózás esetén a magánszemély a 1353 számú személyi jövedelemadó-bevallás 1353-EGYSZA lapján, egyszerűsített bevallás esetén az egyszerűsített bevallás elkészítéséhez a 1253NY nyilatkozat 1353NY-EGYSZA lapján, adónyilatkozatnál a 1353ADO-EGYSZA lapon rendelkezhet az szja 1+1%-ról.

Fontos kiemelni, ha a magánszemély az adóhatóság honlapjáról letölthető nyomtatványok EGYSZA lapján rendelkezik az szja 1+1%-ról, akkor az EGYSZA lap kitöltését nagymértékben megkönnyíti, hogy a magánszemély – a nyomtatványkitöltő programba épített ellenőrzésnek köszönhetően – csak az adóhatóság nyilvántartásában szereplő technikai számmal rendelkező bevett egyházak, illetve kiemelt előirányzat közül választhat, továbbá a civil kedvezményezettre történő rendelkezés során a program meg-

akadályozza a számelírásból adódó hibás adószám feltüntetését is.

Az EGYSSZA lapon mindkét kedvezményezetti csoport részére lehet rendelkezni. Mindenkit buzdítok arra, hogy éljen ezzel a lehetőséggel, és rendelkezzen mind a két kedvezményezetti csoport részére. Amennyiben a magánszemély csak egy kedvezményezettet akar megjelölni, ebben az esetben a másik kedvezményezetti rész kitöltetlen marad.

A rendelkező nyilatkozatot a magánszemély a következő módokon juttathatja el az adóhatósághoz legkésőbb 2014. május 20-áig:

- a nyomtatványkitöltő programmal előállított, majd kinyomtatott és aláírt személyi jövedelemadó-bevalláson, nyilatkozaton, személyesen vagy postán, illetve
- a bevallási egységcsomagban megtalálható kitöltött és aláírt személyi jövedelemadó-bevalláson, nyilatkozaton, személyesen, vagy postán, továbbá
- elektronikus úton történő benyújtása esetén a nyomtatványkitöltő program használatával kitöltött bevalláson, nyilatkozaton, elektronikus úton az Ügyfélkapun keresztül.

A munkáltatója útján rendelkező magánszemély a nyomtatványkitöltő program használatával kitöltött és kinyomtatott 13EGYSSZA nyomtatványon, vagy azzal egyező adattartalmú lapon (pld. a civil szervezet vagy a bevett egyház által előre elkészített, a civil szervezet adószámát, vagy a bevett egyház technikai számát tartalmazó rendelkező lapon) megtett rendelkező nyilatkozatát lezárt, adóazonosító jelével ellátott, ragasztott felületére átnyúlóan saját kezűleg aláírt postai borítékban elhelyezve juttathatja el a munkáltatóhoz legkésőbb 2014. május 12-éig. A munkáltató a rendelkező nyilatkozat tartalmát nem ismerheti meg, az azt tartalmazó borítékot sértetlen állapotban, kísérfőjegyzékkel együtt zárt csomagban, legkésőbb 2014. május 20-áig küldi meg az adóhatóságnak.

Amennyiben a magánszemély, egyéni vállalkozó, őstermelő a korábban beadott bevallásán elfelejtett rendelkezni az szja 1+1%-ról, abban az esetben az adóhatóság által rendszeresített nyomtatványkitöltő program használatával ezt pótolhatja:

- elektronikus úton az Ügyfélkapun keresztül a 13EGYSSZA elektronikus űrlap kitöltésével külön is rendelkezhet, valamint

- a kitöltött és kinyomtatott 13EGYSSZA nyomtatványon (vagy azzal egyező adattartalmú lapon) tett nyilatkozatát egy lezárt, adóazonosító jelével ellátott borítékban, postán vagy személyesen is eljuttathatja az adóhatóság részére legkésőbb 2014. május 20-áig, akkor is, ha az adóbevallását 2014. február 25-éig kellett beadnia.

A borítékon és a rendelkező nyilatkozaton feltüntetett adatok adótitoknak minősülnek, és ennek megfelelő védelemben részesülnek. Az adóhatóság a rendelkező nyilatkozat beküldésétől függetlenül elkülönülten kezeli a rendelkező magánszemély és a kedvezményezett adatait.

Abban az esetben, ha a rendelkezés a magánszemély hibájából érvénytelen és beazonosítható a rendelkező magánszemély személye, akkor az adóhatóság határozatban értesíti a magánszemélyt a rendelkezés érvénytelenségéről és a határozat indokolás részében feltünteti, hogy milyen törvényi feltételnek nem felelt meg a rendelkezés. Ezzel szemben, ha az adóhatóság a civil szervezet javára szóló nyilatkozatot érvénytelennek minősítette, mivel a megjelölt civil kedvezményezett az Szftv.-ben előírt feltételeknek nem felelt meg, erről levélben tájékoztatja a magánszemélyt, azonban ebben az esetben az adóhatóságnak nem áll módjában közvetlen tájékoztatást adni arról, hogy milyen törvényi feltételnek nem felelt meg a civil szervezet. A magánszemély további információért közvetlenül a civil kedvezményezetthez fordulhat.

JOÓ PÉTER